

Вівчар М.
*студентка групи ПРм-21 юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*
Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри
цивільного права і процесу ТНЕУ
Слома В.М.*

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» система пенсійного забезпечення складається з трьох рівнів:

- 1) солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- 2) накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- 3) система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

Запровадження багаторівневої системи пенсійного забезпечення сприятиме зниженню соціальної напруги у суспільстві, а також забезпечуватиме можливість отримання економічно обґрунтованих соціальних виплат з пенсійного страхування.

Варто зазначити, що одним із важливих кроків у реформування пенсійного забезпечення в Україні є саме запровадження недержавного пенсійного забезпечення.

Як показав не тільки досвід України, а й світовий досвід, що жодна державна солідарна пенсійна система не спроможна забезпечити високий рівень пенсій при низьких розмірах обов'язкових пенсійних відрахувань та несприятливих демографічних умовах. Тому Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення», прийнятий 9 липня 2003 р. і, який набув чинності 1 січні 2004 р., створює законодавчу базу для розвитку системи добровільного пенсійного забезпечення і надає можливість громадянам робити додаткові добровільні накопичення на старість [1, с.218].

Крім того, як зазначає І. Кременчук, законодавче врегулювання діяльності з недержавного пенсійного забезпечення, яке є одним із ефективних заходів реформування пенсійної системи, давно цікавить не лише населення України та роботодавців, а й фінансові установи, які надаватимуть відповідні послуги у цій сфері діяльності [3, с.103].

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» система недержавного пенсійного забезпечення - це складова частина системи накопичувального пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на засадах добровільної участі фізичних та юридичних осіб, крім випадків, передбачених

законами, у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат.

Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється на принципах: законодавчого визначення умов недержавного пенсійного забезпечення; заінтересованості фізичних осіб у недержавному пенсійному забезпеченні; добровільності створення пенсійних фондів юридичними та фізичними особами, об'єднаннями фізичних осіб та об'єднаннями юридичних осіб; добровільної участі фізичних осіб у системі недержавного пенсійного забезпечення та вибору виду пенсійної виплати, крім випадків, передбачених цим Законом; добровільності прийняття роботодавцем рішення про здійснення пенсійних внесків на користь своїх працівників до системи недержавного пенсійного забезпечення; економічної заінтересованості роботодавця у здійсненні пенсійних внесків на користь своїх працівників до системи недержавного пенсійного забезпечення; неможливості необґрунтованої відмови роботодавця від здійснення пенсійних внесків до системи недержавного пенсійного забезпечення на користь своїх працівників, якщо роботодавець розпочав здійснення таких пенсійних внесків; рівноправності всіх учасників пенсійного фонду, які беруть участь в одній пенсійній схемі; розмежування та відокремлення активів пенсійного фонду від активів інших суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення та накопичувального пенсійного страхування з метою захисту майнових прав учасників пенсійного фонду та унеможливлення банкрутства пенсійного фонду; визначення розміру пенсійної виплати залежно від суми пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду або застрахованої особи; гарантування фізичним особам реалізації прав, наданих їм цим Законом; цільового та ефективного використання пенсійних коштів; державного регулювання розміру тарифів на послуги, що надаються у системі недержавного пенсійного забезпечення; відповідальності суб'єктів системи недержавного пенсійного забезпечення за порушення норм, передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами; державного регулювання діяльності з недержавного пенсійного забезпечення та нагляду за його здійсненням (ст. 4 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»).

При здійсненні діяльності у сфері недержавного пенсійного забезпечення варто враховувати позитивний досвід інших країн. Так, недержавне пенсійне страхування у Німеччині має добровільний характер. Регулювання здійснюється спеціальним законодавством у таких організаційно-правових формах: пенсійна система підприємств, де пенсійні активи не відокремлюються від власних коштів; та система, де пенсійні активи не відокремлюються від власних коштів підприємств, а управління покладено на самостійну пенсійну організацію або страхову компанію. Через те, що пенсійне страхування відбувається на рівні окремої організації, встановлюється залежність розміру пенсії від строку роботи у компанії. Внески за страхуванням життя більше, ніж 8 років виключається із сукупного оподаткованого доходу [4, с.119].

Модель пенсійної системи США ґрунтується переважно на особистому пенсійному страхуванні населення, в країні функціонують як державні так і

приватні пенсійні системи. В США широке розповсюдження отримали персональні пенсійні рахунки – IRA (individual retirement account) [4, с.120].

Для того, щоб недержавне пенсійне страхування було надійним та відповідало інтересам учасників необхідно, щоб реалізовувались наступні його особливості:

- максимальна жорсткість нормативних вимог щодо забезпечення поточної платоспроможності, ліквідності, надійності (безпечності і диверсифікованості) інвестицій та наявність механізмів з їх дотримання;

- законодавча вимога до страховиків життя виплатити кожній застрахованій особі інвестиційний дохід на суму, накопичену нею на особистому рахунку тоді як до НПФ законодавець таких вимог не висуває;

- цілісність, гнучкість, технологічність управління процесом пенсійного забезпечення;

- одноосібна (на відміну від НПФ) відповідальність страхової компанії перед клієнтом;

- можливість відкладати на пенсію у твердій валюті тоді як НПФ акумулюють лише гривневі вклади [2, с.16].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб.: К.: «Олан», 2004. – 312 с.

2. Грушко В., Чеберяко О. Проблеми недержавного пенсійного страхування [Електронний ресурс]: <http://papers.univ.kiev.ua>

3. Кременчук І. Накопичувальний пенсійний фонд як одна із складових пенсійного забезпечення в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2007.- № 5. – С. 100-103.

4. Стопчак А.Ю. Світовий досвід розвитку недержавного пенсійного страхування // Вісник Хмельницького національного університету. – 2014. - № 5. – Т. 1. – С. 117-122 [Електронний ресурс]: irbis-nbuv.gov.ua

Ковалівський Б.

студент групи ПРМ-23 юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри*

цивільного права і процесу ТНЕУ

Слома В.М.

СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Серед форм соціального захисту осіб особлива роль належить страхуванню. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про страхування» страхування - це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених